

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการศึกษาแบบองค์รวม
ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

Confirmatory Factor Analysis of the Holistic Learning Management of Educational
Development for Special Administration Zone in Southern Thailand

โยฮัน ปะดอร์* รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ อมลวรรณ วีระธรรมโม และศิลาปชัย สุวรรณมณี

Yohan Pador*, Rungchatchadaporn Vehachart, Amonwan Werathummo and Sinchai Suwanmanee

สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Thaksin University, Muang, Songkhla 90000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: Johanpador140490@gmail.com

(Received: Oct 17, 2022; Revised: Apr 25, 2023; Accepted: May 2, 2023)

บทคัดย่อ

สภาพการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ไม่คำนึงถึงความแตกต่าง เน้นวิชาเป็นตัวตั้งและแยกการเรียนรู้ การจัดการศึกษา ขาดสมดุลแบบองค์รวม เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาคนอย่างเต็มศักยภาพ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิดการจัดการศึกษาแบบองค์รวม สร้างแบบ สัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน จัดคุณลักษณะเชิงเชื่อมกลุ่มคำได้ 7 คำหลัก 6 กลุ่มคำ และ 66 กลุ่มคำย่อย สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน พัฒนาเครื่องมือการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและหาค่าความเชื่อมั่น จำนวน 5 คน 2) สอบถามความคิดเห็น จากกลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 317 คน มี 10 องค์ประกอบ 89 คุณลักษณะและ 3) สัมภาษณ์เชิงยืนยันผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน การสัมภาษณ์เพื่อยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบ การจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม มีความสอดคล้อง ($\chi^2/df = 3.580$), ($p\text{-value} = 0.000$), ($RMSEA = 0.090$), ($CFI = 0.972$), ($AGFI = 0.880$) และ ($RMR = 0.008$) ควรนำผลการวิจัย ไปกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาแบบองค์รวม เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

Abstract

The education management in the southern border provinces regardless of differences focuses on subjects and separated learning. Education management lacks a holistic balance. To the needs of human development to its fullest potential. This research was proposed to confirmatory factor analysis of the holistic learning management of educational development for special administration zone in southern Thailand. The integrated research methodology had 3 stages. 1) Studied the concepts and theories of holistic education management through content analysis. The instruments used were a semi-structured interview with 9 qualified experts found capable of joining 7 main words, 6 groups, and 66 subgroups. Created a questionnaire to interview 17 qualified experts then 5 experts to check content validity and consistency. 2) The sample was 317 people for the possibility of this research, which found 10 factors and 89 attributes. And 3) confirmed by interviewing 9 qualified experts. It was found that the consistency of factors with empirical data was ($\chi^2/df = 3.580$), ($p\text{-value} = 0.000$), ($RMSEA = 0.090$), ($CFI = 0.972$), ($AGFI = 0.880$) and ($RMR = 0.008$). The results suggest that it should be formulated as a strategy to improve the quality of educational development for special administration zone in southern Thailand.

Keywords: Holistic learning management, Special development administration zone in southern Thailand, Confirmatory factor analysis

บทนำ

สภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันและซับซ้อนของโลกยุคดิจิทัล การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เข้ามาอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยม วิถีชีวิต รูปแบบเศรษฐกิจ การปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาทักษะและคุณลักษณะของบุคคล มีความจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อเป็นพลเมืองดิจิทัล การศึกษาสามารถสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ อันเป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข จึงต้องเตรียมความพร้อมทั้งคนทุกช่วงวัย สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (Phimpha, 2018) สภาพการณ์จัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องเผชิญกับความท้าทาย เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม หลายปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ อาทิ นโยบายการศึกษา หลักสูตรการศึกษา ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ตลอดจนรูปแบบการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่กำหนดใช้โดยไม่คำนึงถึงบริบทที่มีความแตกต่าง การจัดการศึกษาต่างจากระบบที่มีคุณค่าของคนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่ การจัดการศึกษาที่เน้นวิชาเป็นตัวตั้งและแยกการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิต การศึกษาขาดความสมดุลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะตอบโจทย์การพัฒนามนุษย์อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าต่อสังคมและโลก แต่กลายเป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาด้านวัตถุ เศรษฐกิจและเทคโนโลยี (Thongmark *et al.*, 2018) เป็นโอกาสสำคัญของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สามารถคิดค้น พัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน จึงทำการพัฒนาองค์ประกอบการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับระบบคุณค่าของคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถประยุกต์ใช้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาที่ตอบโจทย์วิถีชีวิต การศึกษาแบบองค์รวมเป็นการผสมผสานความรู้ที่เชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายใต้กระบวนการศึกษาแบบองค์รวมของมนุษย์ (Miller, 2000)

การศึกษาแบบองค์รวม เป็นการนำวิถีชีวิตเป็นตัวตั้งและใช้ศาสตร์ต่าง ๆ เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ที่เน้นการเข้าถึงคุณค่าของชีวิต พัฒนาศักยภาพ ภายใต้ธรรมชาติการเรียนรู้ของมนุษย์ที่กว้างขวางและลึกซึ้งสู่แก่นสาระที่มีความหมายต่อชีวิต เพื่อเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า การศึกษาแบบองค์รวมไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับรูปแบบของความเชื่อ ความรู้สึก หลักการ และความคิด (Forbes, 2003) แนวคิด “องค์รวม” เชื่อว่า “ทั้งหมด” ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นมากกว่าผลรวมของส่วนประกอบย่อย สิ่งนั้นเป็นผลของการที่ส่วนประกอบย่อยทุกส่วนเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างมีความหมายภายในบริบทของสิ่งนั้น และส่วนย่อยทุกส่วนของสิ่งนั้น การปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อนได้ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในองค์ประกอบของปัญหาเป็นองค์รวมได้ คือ การคิดเชิงระบบ (Pimklad *et al.*, 2017)

การจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นของผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับระบบคุณค่าของชีวิตให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการแบบองค์รวมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ภายใต้บริบทที่มีความหลากหลายในวิถีชีวิตและระบบทางความเชื่อ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนในทุกมิติ ได้แก่ ด้านสติปัญญา จิตใจ สังคม ร่างกาย ความคิดสร้างสรรค์ สุนทรียะและจิตวิญญาณในแบบองค์รวม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น ผู้ปกครอง สถานศึกษา และชุมชน รูปแบบการศึกษาที่เน้นทักษะประสบการณ์ชีวิต วิถีชีวิตที่มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคมการนำศาสตร์ต่างๆ เชื่อมโยงสัมพันธ์กันในกระบวนการเรียนรู้ที่จะสามารถตอบโจทย์ การดำเนินชีวิตและพัฒนา มนุษย์อย่างเต็มศักยภาพที่แท้จริงภายใต้บริบทพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยเพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method research) เป็นการวิจัยที่ใช้วิธีทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบองค์ประกอบ

เชิงยืนยันการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัยที่ครอบคลุม ถูกต้องและน่าเชื่อถือมากที่สุด ดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบและคุณลักษณะการจัดการศึกษาแบบองค์รวม มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1) ดำเนินการวิจัยแบบแผนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีองค์ประกอบและคุณลักษณะการจัดการศึกษาแบบองค์รวมของโรงเรียนต้นแบบในประเทศไทย กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการคัดเลือกแบบมีจุดประสงค์ จำนวน 9 คน พร้อมกับเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หลักฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง หาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงกลุ่มคำจาก open-coding และ axial-coding กับแก่นของเรื่องเพื่อประกอบเป็นภาพรวม focused-coding

2) เพื่อยืนยันข้อมูล ดำเนินการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ในการจัดการศึกษาแบบองค์รวม กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการคัดเลือกแบบมีจุดประสงค์ จำนวน 17 คน สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เก็บรวบรวมข้อมูลแบบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การประมาณค่ารวม เลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามมาตรฐานของลิเคิร์ต

ขั้นตอนที่ 2 สร้างองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

ดำเนินการวิจัยแบบแผนการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อสร้างองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา กำหนดประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน สร้างเครื่องมือการวิจัยแบบสอบถาม ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 5 คน ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย มีค่าเฉลี่ย 0.98 อยู่ในระดับใช้ได้ นำเครื่องมือการวิจัยแบบสอบถามที่ใช้ได้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาในระบบทั้งโรงเรียนของรัฐและเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ จำนวนทั้งสิ้น 1,712 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน เพื่อหาความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างสัดส่วนตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้างเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

ดำเนินการวิจัยแบบแผนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสัมภาษณ์เชิงยืนยัน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบมีจุดประสงค์ จำนวน 9 คน สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง นำผลจากการสัมภาษณ์มาหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงยืนยัน วิเคราะห์ข้อมูลจากองค์ประกอบการวิเคราะห์รูปแบบปฏิสัมพันธ์ จากแบบสัมภาษณ์เชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

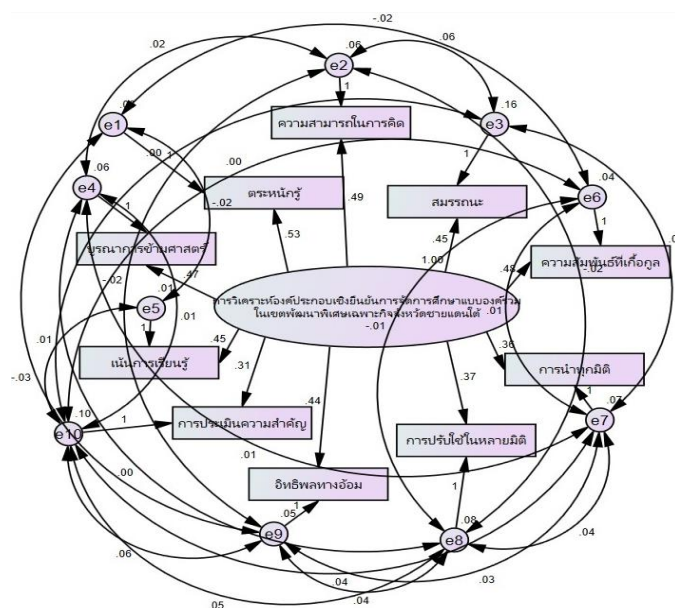
1. ผลจากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบและคุณลักษณะการจัดการศึกษาแบบองค์รวม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบ (ร่าง) องค์ประกอบและคุณลักษณะของการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ มี 7 คำหลัก คือ การเชื่อมโยง ความหลากหลาย ความสมดุล การนำทุกมิติ การปรับใช้ในหลายมิติ อิทธิพลทางอ้อม และการประเมินความสำคัญ มี 6 กลุ่มคำ คือ ตระหนักรู้ สมรรถนะ ความสามารถในการคิด บูรณาการข้ามศาสตร์ เน้นการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ที่เกื้อกูล และ 66 กลุ่มคำย่อยที่สัมพันธ์กัน

2. ผลจากการสร้างองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ มี 10 องค์ประกอบ 89 คุณลักษณะของการสร้างองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

ดัชนีความสอดคล้อง	ค่าดัชนี	เกณฑ์การพิจารณา	ระดับความสอดคล้อง
ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics : χ^2)	0.000	.01 < p ≤ .05	ไม่สอดคล้อง
ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df)	3.580	2 < χ^2/df ≤ 3	พอใช้
รากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (Root of Mean Square Residual : RMR)	0.008	.05 < RMR ≤ .08	ดี
รากที่สองของค่าเฉลี่ยความคาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square error of Approximation : RMSEA)	0.992	.05 < RMSEA ≤ .10	พอใช้
ค่า (Comparative Fit Index : CFI)	0.992	.95 < CFI ≤ .97	ดี
วัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index : GFI)	0.973	.90 < GFI ≤ .95	ดี
วัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI)	0.880	.85 < AGFI ≤ .90	ดี

จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ องค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุด คือ ตระหนักรู้ มีค่า (Regression weights = .531, S.E. = .026) ความสามารถในการคิด มีค่า (Regression weights = .494, S.E. = .024) ความสัมพันธ์ที่เกื้อกูล มีค่า (Regression weights = .475, S.E. = .022) บูรณาการข้ามศาสตร์ มีค่า (Regression weights = .469, S.E. = .023) เน้นการเรียนรู้ มีค่า (Regression weights = .452, S.E. = .019) สมรรถนะ มีค่า (Regression weights = .450, S.E. = .029) อิทธิพลทางอ้อม มีค่า (Regression weights = .439, S.E. = 0.22) การปรับใช้ในหลายมิติ มีค่า (Regression weights = .373, S.E. = .022) การนำทุกมิติ มีค่า (Regression weights = .365, S.E. = .021) การประเมินความสำคัญ มีค่า (Regression weights = .305, S.E. = .022) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบเชิงยืนยันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ส่งผลต่อองค์ประกอบจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ (Overall Model Fit Measure) มีค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามเกณฑ์การตัดสินใจและระดับความสอดคล้อง (Chi-square/df = 3.580) มีความสอดคล้องระดับพอใช้ (p-value = 0.000) ไม่พบความสอดคล้องตามเกณฑ์ เมื่อพิจารณาดัชนีอื่นที่กำหนดไว้ (RMSEA = 0.090) มีความสอดคล้องระดับพอใช้, (CFI = 0.972) มีความสอดคล้องระดับดี (TLI = 0.973) มีความสอดคล้องระดับดี GFI = 0.972 , AGFI = 0.880, และ (RMR = 0.008) มีความสอดคล้องระดับดี (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

3. ผลจากการยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ จากการสัมภาษณ์เชิงยืนยัน มี 10 องค์ประกอบ คือ ตระหนักรู้ ความสามารถในการคิด สมรรถนะ บูรณาการข้ามศาสตร์ เน้นการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ที่เกื้อกูล การนำทุกมิติ การปรับใช้ในหลายมิติ อิทธิพลทางอ้อมและการประเมินความสำคัญ ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ตระหนักรู้ (Self awareness) ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีสติ ตระหนักในตน มีความมั่นใจ ความเข้าใจในตัวเอง เข้าใจในข้อจำกัดและเข้าใจในศักยภาพของตนเอง มีการพัฒนาด้านสติปัญญา พหุปัญญา การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งขึ้นอยู่กับระดับของพัฒนาการในการเรียนรู้ในตัวเองหรือแต่ละบุคคล ผู้เรียนมีการพัฒนาปัญญาภายใน มีคุณธรรม จริยธรรม มีสัจจะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเห็นแก่ผู้อื่นและมีจิตสาธารณะ เข้าใจและเคารพในสิ่งต่าง ๆ เคารพตนเอง เคารพผู้อื่นและเคารพในความต่างของวัฒนธรรม

3.2 ความสามารถในการคิด (Thinking skills) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเชิงประจักษ์แบบองค์รวม มีจินตนาการที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง มีความสามารถในการคิดขั้นสูง การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า มีความสามารถในการคิดใคร่ครวญ สามารถสร้างทางเลือกประกอบการตัดสินใจเชิงจริยธรรม

3.3 ความสัมพันธ์ที่เกื้อกูล (Mutuality) ผู้เรียนมีสภาวะที่ดี ทางกาย ทางใจ ทางปัญญา สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะชีวิตและทักษะการเรียนรู้ เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เข้าใจกระบวนการที่ค้นที่ซับซ้อน เกิดการสะท้อนย้อนคิดสู่การเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้ ทักษะเพื่อประกอบศาสนกิจ

3.4 บูรณาการข้ามศาสตร์ (Transdisciplines) การออกแบบกิจกรรมที่เน้นจุดมุ่งหมายสมรรถนะ การเอาชนะสถานการณ์ เน้นฐานวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัย บริบทพลังบวก สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย สะอาด สงบ มีเหตุผล วิถีคิด ออกแบบกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง เรียนรู้โลกธรรมชาติ การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นคว้า การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับท้องถิ่นและโลก การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับชนบทและเมือง การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมย่อยและพหุวัฒนธรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาและศาสตร์สากล การเรียนรู้ที่บูรณาการแต่ละปรัชญาที่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน การเรียนรู้ที่สร้างบรรยากาศให้มีความรู้สึกมั่นใจ มีอิสระ สามารถควบคุมตนเอง มีทัศนคติที่ดีทั้งในโรงเรียนและสังคม

3.5 เน้นการเรียนรู้ (Focus on learning) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการการแก้ปัญหาส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ การละเล่น การสำรวจ งานบ้าน งานสวน งานครัว กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบเสาะหา ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ทักษะการดำเนินชีวิต กิจกรรมพัฒนาความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา คือ กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 สมรรถนะ (Competency) ผู้เรียนมีความฉลาดรู้ ผ่านกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ มีทักษะ ชีตความสามารถ สิ่งที่สามารถปฏิบัติได้ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ มีจิตหลักขณะ ได้แก่ จิตเชี่ยวชาญ จิตรู้สังเคราะห์ จิตสร้างสรรค์ จิตรู้เคารพ และจิตรู้จริยธรรม

3.7 อิทธิพลทางอ้อม (Influence indirectly) ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรให้เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อสถานศึกษา มีการสร้างวัฒนธรรมเชิงบวกในสถานศึกษา สร้างบรรยากาศให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงบวกของบุคลากร และสร้างวัฒนธรรมที่สร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร

3.8 การปรับใช้ในหลายมิติ (Adopting a multidimensional view) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีสารสนเทศและแนวทางที่หลากหลายเพื่อพิจารณา ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการการศึกษาในหลายมิติเชิงปฏิบัติ การประสานกับหน่วยงานภายนอกให้มีส่วนร่วมในด้านการศึกษา กระบวนการตัดสินใจที่คำนึงถึงเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นสำคัญ ใช้กระบวนการประชาธิปไตย การเปิดใจ ยอมรับ ถกความคิด เคารพ ยินดีและสามารถโน้มน้าวใจผู้อื่น การระดมความคิดของทุกฝ่ายงานในการแก้ไขปัญหา

3.9 การนำทุกมิติ (Leading wholes) สถานศึกษามีการกำหนดปรัชญาการศึกษา หลอมรวมแนวคิดและค่านิยมเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษามีการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ บริหารจัดการโดยใช้รูปแบบการคิดเชิงระบบ ยกกระตือรือร้นความสามารถของทุกฝ่ายงาน ผู้สอนมีความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรสู่พลวัต หลักสูตรเน้นที่องค์ความรู้ของมนุษย์สู่สมรรถนะ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร เกิดสมรรถนะหลัก การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้นำในตนเอง สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพิชิตสมรรถนะ มีความเข้าใจกระบวนการวัดและประเมินผลตามพัฒนาการของผู้เรียน

3.10 การประเมินความสำคัญ (Evaluating significance) ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา ค้นหา กระบวนการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จัดลำดับความสำคัญตามทิศทางของสถานศึกษา ใส่ใจในรายละเอียดย่อยที่

จะส่งผลกระทบต่อทั้งระบบ สร้างความเข้าใจในทุกฝ่ายงาน สร้างให้เกิดความตระหนักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาที่ยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบและคุณลักษณะการจัดการศึกษาแบบองค์รวม มี 7 คำหลักคือ การเชื่อมโยง ความหลากหลาย ความสมดุล การนำทุกมิติ การปรับใช้ในหลายมิติ อิทธิพลทางอ้อมและการประเมินความสำคัญ กลุ่มคำที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่เป็นในลักษณะบูรณาการการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Miller (2000) การศึกษาแบบองค์รวม การเชื่อมโยงประสบการณ์ของมนุษย์ ระหว่างจิตใจและร่างกาย ระหว่างการคิดแบบเส้นตรงและวิธีเรียนรู้โดยสัญชาตญาณ ระหว่างสาขาวิชา ระหว่างบุคคลและชุมชน ระหว่างตนเองและตัวตนซึ่งล้วนเป็นจิตวิญญาณ หลักสูตรแบบองค์รวมเป็นการผสมผสานมุมมองทางจิตวิญญาณและวิทยาศาสตร์เข้าด้วยกันและทางเลือกอื่นที่ต่างไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิงกับโลกทัศน์ของยุคสมัยใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shaked & Schechter (2017) ศึกษาการคิดอย่างเป็นระบบของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การตระหนักถึงทั้งหมดเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ เพื่อเอาชนะปัญหาแต่ละองค์ประกอบทำหน้าที่เป็นส่วนที่เชื่อมต่อกันทั้งระบบ ที่สำคัญอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ ทัศนคติ วัฒนธรรมเชิงบวกก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสถานศึกษาในทางที่ดีขึ้นและการประเมินความสำคัญทั้งระบบของสถานศึกษา

2. ผลจากการสร้างองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ มี 10 องค์ประกอบที่ส่งผลยืนยันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ มีค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์การตัดสินใจ และมีความสอดคล้องระดับพอใช้ มีผลในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ตระหนักรู้ (Self awareness) ผู้เรียนรู้จักตนเอง เข้าใจในข้อจำกัดและเข้าใจในศักยภาพของตนเอง มีการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง การพัฒนาปัญญาภายใน และเคารพในความต่างของวัฒนธรรม การรู้จักตนเองขึ้นอยู่กับระดับของพัฒนาการแต่ละบุคคล เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียน สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองตามความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Piromkraiphak *et al.* (2016) ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านความรับผิดชอบตนเองมีการจัดกิจกรรมให้เห็นคุณค่าในตนเองพบว่า เราสูญเสียความสามารถที่จะรู้แจ้งความเป็นไปในตนเอง การตื่นรู้สิ่งที่เป็นไปในตนเอง คือ มีสติ ตระหนักในตน การพัฒนาตนเองด้านสติปัญญา ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำเป็นมากกว่าการที่จะกระหายรู้ความเป็นไปของโลกภายนอก

2.2 ความสามารถในการคิด (Thinking skills) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดแบบองค์รวม มีจินตนาการที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง มีความสามารถในการคิดขั้นสูง คิดใคร่ครวญและตัดสินใจเชิงจริยธรรม มุ่งให้เกิดกระบวนการคิดที่ครอบคลุมอย่างเป็นระบบและคิดอย่างเป็นกระบวนการเป็นทักษะการคิดขั้นสูง เป็นสิ่งที่จำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chotiphan (2013) ศึกษาการสอนเพื่อสร้างทักษะการคิดขั้นสูง พบว่า ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน เข้าใจ แยกแยะ ตั้งข้อสังเกต ค้นคว้าและสังเคราะห์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ จินตนาการที่งดงามและมีพลังนำมาสู่การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2.3 ความสัมพันธ์ที่เกื้อกูล (Mutuality) ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดี มีทักษะชีวิต และทักษะการเรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เข้าใจกระบวนการที่ซับซ้อนสู่ความสมดุลในทุกมิติในตัวผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาดำเนินชีวิตของผู้เรียนในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Suwanphahu *et al.* (2013) ศึกษาสภาวะของวัยรุ่นพบว่า การมีสุขภาวะอย่างเป็นองค์รวม คือ การมีสุขภาพที่ดี สภาวะอารมณ์ทางบวก ฟังพอใจในชีวิต และมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การจัดการเรียนรู้เป็นการสร้างทางรอด รอดทั้งมนุษย์และสรรพสิ่ง กระบวนการที่ผู้เรียนจะเกิดทักษะจำเป็นต้องเชื่อมโยงตนเองเข้ากับสิ่งต่างๆ ที่มีความหมายร่วมกัน

2.4 บูรณาการข้ามศาสตร์ (Transdisciplines) การออกแบบกิจกรรมที่เน้นจุดมุ่งหมายสมรรถนะบนพื้นฐานวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัย บริบทพลังบวก ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง การเรียนรู้โลกและธรรมชาติ จะเป็นการสร้างโอกาสการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในเชิงบวก บนพื้นฐานสภาพแวดล้อมและธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahlam (2017) ศึกษาแนวการสอนเชิงปฏิบัติที่ยั่งยืนของการศึกษาแบบองค์รวมในบริบทของประเทศซาอุดีอาระเบีย พบว่า การกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในสิ่งแวดล้อม

รอบตัว ทั้งศาสตร์สากลและภูมิปัญญา เรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิต รวมถึงการสำรวจและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาแบบองค์รวมอย่างยั่งยืน

2.5 เน้นการเรียนรู้ (Focus on learning) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการแก้ปัญหาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านกระบวนการสืบเสาะหา ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ทักษะการดำเนินชีวิต มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมในชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ วิทยาการท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน บูรณาการสาระการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่จะทำให้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้และพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจ ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Patumarak & Boonyanan (2019) ศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการศาสตร์ความรู้ต่าง ๆ พบว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ออกแบบกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้สึกตื่นตัวต่อการเรียนรู้ เกิดทักษะการเรียนรู้อย่างลุ่มลึก สามารถประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาตามบริบทของสภาพแวดล้อม

2.6 สมรรถนะ (Competency) ผู้เรียนมีความฉลาดรู้ ผ่านกิจกรรมบูรณาการ มีทักษะขีดความสามารถ มีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม มีทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี มีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพิชิตตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bunduki & Higgs (2016) ศึกษาแนวคิดของการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นองค์รวม พบว่า การศึกษาที่สมบูรณ์นั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทุกด้านของชีวิต กลวิธีพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะ มีทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์จริงนั้น การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีจิตเกื้อหนุนต่อสังคมและธรรมชาติ

2.7 อิทธิพลทางอ้อม (Influence indirectly) ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรให้เกิดทัศนคติเชิงบวก สร้างวัฒนธรรมเชิงบวก สร้างทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษา จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสถานศึกษาในเชิงบวก และพิจารณาถึงผลกระทบในกระบวนการตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Srirat (2021) ศึกษาการสร้างทัศนคติเชิงบวก พบว่า การชักนำให้บุคคลแสดงความรู้สึก ดำเนินกิจการขององค์กรในทัศนคติเชิงบวก การเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างบรรยากาศให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงจูงใจ และพัฒนาวิชาชีพอ่างต่อเนื่อง รวมถึงกำหนดแนวทางแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และการตัดสินใจเชิงจริยธรรม จะสร้างความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษา

2.8 การปรับใช้ในหลายมิติ (Adopting a multidimensional view) ผู้บริหารสถานศึกษามีสารสนเทศและแนวทางที่หลากหลาย บูรณาการการศึกษาในหลายมิติเชิงปฏิบัติ คำหนึ่งถึงเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นสำคัญ ใช้กระบวนการประชาธิปไตย การส่งเสริมให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาและการใช้ข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ สร้างทางเลือกและการตัดสินใจในทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Islahuddin *et al.* (2016) ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของครอบครัว สถานศึกษา ชุมชนและรัฐ พบว่า มีความจำเป็นที่ต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เป็นปัจจัยภายนอกที่เข้มแข็ง ชุมชนมีความคาดหวังต่อสถานศึกษา ต้องการผู้บริหารที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถเชื่อมโยงทุกมิติในสถานศึกษา เชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนด้านการศึกษา และเครือข่ายภาคท้องถิ่นในการขับเคลื่อนภารกิจต่าง ๆ ในสถานศึกษา

2.9 การนำทุกมิติ (Leading wholes) สถานศึกษามีการกำหนดปรัชญาการศึกษา ขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติโดยใช้รูปแบบการคิดเชิงระบบ ยกระดับขีดความสามารถของทุกฝ่ายงาน พัฒนาหลักสูตรสู่พลวัต เกิดสมรรถนะหลัก สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการทำงานเป็นทีม โดยการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาจะก่อให้เกิดการเป็นผู้นำในตนเอง ในการยกระดับขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yuenyaw (2018) ผู้นำเหนือผู้นำของบริหารการศึกษาพบว่า ผู้บริหารที่สร้างผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้นำในตนเอง ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ ส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งหลักในการทำงานและการประพฤติตน เพื่อสร้างศรัทธาให้องค์กร

2.10 การประเมินความสำคัญ (Evaluating significance) ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จัดลำดับความสำคัญตามทิศทางของสถานศึกษา สร้างความตระหนักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาที่ยั่งยืน การจัดลำดับความสำคัญในการประกอบการตัดสินใจขึ้นอยู่กับทิศทางเป้าหมาย และภารกิจหลักของสถานศึกษาเป็นสำคัญ สอดคล้องกับหลักการประเมินคุณภาพการศึกษา จะนำผลมาปรับปรุงและพัฒนา

ทางการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยพิจารณาทั้งระบบการศึกษา ได้แก่ ด้านปรัชญา แนวคิด จุดมุ่งหมาย หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล รูปแบบการจัดการศึกษาแนวใหม่ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์เพื่อยืดหยุ่นและพัฒนาอย่างยั่งยืน การศึกษาเป็นหน้าที่ของทุกคน โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุน มุ่งสร้างสมดุลระหว่างความสัมพันธ์ภายในและภายนอกสถานศึกษา

3. ผลจากการยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้จากการสัมภาษณ์เชิงยืนยัน มี 10 องค์ประกอบ คือ 1) ตระหนักรู้ 2) ความสามารถในการคิด 3) สมรรถนะ 4) บูรณาการข้ามศาสตร์ 5) เน้นการเรียนรู้ 6) ความสัมพันธ์ที่เกื้อกูล 7) การนำทุกมิติ 8) การปรับใช้ในหลายมิติ 9) อิทธิพลทางอ้อมและ 10) การประเมินความสำคัญ มีความสอดคล้องกัน องค์ประกอบในการบริหารจัดการศึกษาในทิศทางการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมแห่งอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ OECD (2018) แนวคิดสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลก พบว่า การเรียนรู้หลายมิติที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์ เคารพซึ่งกันและกันที่ต่างภาษาและวัฒนธรรม มีองค์ประกอบสามมิติ คือ มิติด้านความรู้และความเข้าใจในประเด็นที่ปรากฏในโลกและความรู้ในวัฒนธรรมอื่น มิติด้านทักษะทักษะการคิด หรือ ทักษะด้านพฤติกรรมที่จะปฏิบัติตนเองให้ประสบความสำเร็จในโลก และมิติด้านเจตคติ ความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการสร้างพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sterling & Davidoff (2000 as cited in Oyewo, 2018) แนวทางความเป็นผู้นำแบบองค์รวมในสถานศึกษา คือ 1) ผู้นำในการผสมผสานทักษะด้านวิสัยทัศน์และการสร้างทีมและการส่งเสริมให้มีความก้าวหน้า 2) ศิลปะแห่งความเป็นผู้นำ 3) ผู้นำสามารถส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกและ 4) ผู้นำต้องสร้างกรอบความคิดเพื่อยกระดับขีดความสามารถให้กับครูผู้เรียนและผู้ปกครองในการตอบสนองต่อปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์การตัดสินใจและมีความสอดคล้อง มี 10 องค์ประกอบ คือ 1) ตระหนักรู้ 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสัมพันธ์ที่เกื้อกูล 4) บูรณาการข้ามศาสตร์ 5) เน้นการเรียนรู้ 6) สมรรถนะ 7) อิทธิพลทางอ้อม 8) การปรับใช้ในหลายมิติ 9) การนำทุกมิติและ 10) การประเมินความสำคัญ ทั้งนี้สามารถนำองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ใช้อ้างอิงองค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ กำหนดเป็นกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรศึกษาวิจัยคุณลักษณะขององค์ประกอบด้านการประเมินความสำคัญที่มีคุณค่าต่อการจัดการศึกษาแบบองค์รวมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Ahlam, A. (2017). Teaching sustainable practices as part of a holistic education in the Saudi context. *International Journal of The Whole Child* 2017, 2(2), 29-40.
- Bunduki, B. K. H. & Higgs, L.G. (2016). Defining integrated learning: Perspectives from alumni of the christian university in the democratic republic of the Congo (DRC). *KOERS—Bulletin for Christian Scholarship*, 81(2), 1-9.
- Chotiphan, P. (2013). Teaching for the development of higher thinking skills. *PBL Walailak University Newsletter*, 6(1), 8-9. (in Thai)
- Forbes, S. H. (2003). *Holistic Education: An analysis of its ideas and nature* (8th ed.). Vermont : The Foundations of Educational Renewal.

- Islahuddin, I. T. & Mansyur (2016). A holistic model of partnership in education. *International Journal of Environmental & Science Education*, 11(13), 5915-5924.
- Miller, J. (2000). *Education and the soul: Toward a spiritual curriculum*. Albany: State University of New York Press.
- OECD (2016), *Global competency for an inclusive world* [Online]. Retrieved March 23, 2022, <https://www.oecd.org/education/Global-competency-for-an-inclusive-world>.
- Oyewo, A. S. (2018) *Holistic leadership approach as a model to schools implementing change* [Online]. Retrieved July 14, 2022, from: https://www.academia.edu/38607266/TITLE_Holistic_leadership_approach_as_a_model_to_schools_implementing_Change.
- Patumarak, J. & Boonyananta, S. (2019). Guidelines for multidisciplinary art activities to enhance holistic learning of fifth grade students. *Journal of Humanities Social Sciences and arts Silpakorn University*, 12(6), 153-170 (in Thai)
- Pimpha, P. (2018). Current Thai education. *Journal of Mahamakut Wittayalai University Roi Et Campus*, 7(1), 242-249. (in Thai)
- Pimklad, N., Thongsri, N., Sirinon, C., Prachanan, P., Laothong, A., Chantaram, J., & Phaisirikul, R. (2017). Holistic learning management approaches. *Journal of Research & Development Buriram Rajabhat University*, 12(2), 92-102. (in Thai)
- Piromkraiphak, S. Suntrayuth, D. & Kosaiyawat, S. (2016). A model of learning self awareness in responsibility of unequal opportunity children by participatory action research for Rajaprajanugroh 50 school, Khonkean province. *Education and Social Development*, 12(1), 69-79. (in Thai)
- Shaked, H. & Schechter, C. (2017). *Systems thinking for school leaders holistic leadership for excellence in education*. Cham: Springer Nature.
- Srirat, N. (2021). Creating a positive attitude in working according to Buddhism. *Journal of MCU Social Science Review*, 10(2), 387-396. (in Thai)
- Sterling, L. & Davidoff, S. (2000). *The courage to lead : A whole school development approach*. Kenwyn: Juta.
- Suwanphahu, B. Tuicomepee, A. & Kaemkate, W. (2013). Wellness in adolescents : Conceptual framework and psychological measures. *Journal of Behavior Science*, 19(2), 127-137. (in Thai)
- Thongmark, S. Neimted, W. Choosuan, R. & Sittichai, R. (2018). Looking backwards and forwards of educational quality in three southern border provinces of Thailand. *Princess of Narathiwat university journal of humanities and social sciences*, 5(Special), 186-198. (in Thai)
- Yuenyaw, P. (2018). Super leader of educational administrators. *Veridian E-Journal*, 11(1), 2886-2899. (in Thai)